

Peziza ammophila

Dynskål

Storsvampar, Sporsäcksvampar

NE NA LC DD NT **VU** EN CR RE

Sårbar (VU)
D1

Klass: *Pezizomycetes*, **Ordning:** *Pezizales* (skålsvampar), **Familj:** *Pezizaceae*, **Släkte:** *Peziza* (storskålar), **Art:** *Peziza ammophila* - dynskål Durieu & Lév. **Synonymer:** *Geopyxis ammophila* (Durieu & Lév.) Sacc., *dynskålsvamp*, *Tarzetta ammophila* (Durieu & Lév.) Theodor., *Sarcosphaera ammophila* (Durieu & Lév.) Moesz

Kännetecken

Dynskålens fruktkroppar anläggs enstaka eller i små grupper i markytan. De är först klotformiga och öppnar sig först med en stjärnformig por, men slår sedan ut och blir skålformiga och 6–7 cm breda. Fruktkropparna är rotlikt förlängda och har en mörkt kastanjebrun insida som blir mörkt beige i väta. Skålens utsida är blekt brun men blir ofta helt täckt av sand. Köttet är mycket skört.

Utbredning och status

Dynskål är i Sverige endast funnen på ett fåtal lokaler i Skåne, på Öland och på Gotland, inklusive Gotska Sandön. Den är också känd från en plats på Vrångö i Göteborgs södra skärgård. Arten förekommer i Europas kustområden längs Nordsjön och Medelhavet, från Spanien och Frankrike i söder, till Sverige och Danmark i norr men den förekommer även i Baltikum och på ungerska pustan. Den är rödlistad i Polen och Tyskland, men anges vara lokalt riklig i Storbritannien. Dynskål är även känd från liknande lokaler i Algeriet och USA. Osäkra fynduppgifter föreligger också från Australien och Sydafrika.

Ekologi

Dynskål växer på sanddyner längs kusten, företrädesvis på flygsand på stranddynernas sjöside och ofta tillsammans med en sparsam vegetation av sandrör. Den delar härigenom habitat med flera andra specialiserade svampar, såsom dynstinksvamp (*Phallus hadriani*), dynsprödskevling (*Psathyrella ammophila*) m. fl. I Tyskland och i Ungern är den även funnen på sandstjäpp i inlandet. Arten fruktifierar under hösten. Med tanke på dess utbredning förefaller det troligt att dynskål är kalkgynnad.

Hot

Arten hotas av exploatering av dynamråden och sandstjäpp för bebyggelse, sandtäkt etc., samt av igenväxning av dessa sandområden.

Åtgärder

Artens kända lokaler måste skyddas. Dynamråden är en ovanlig och känslig biotop med en rad specialiserade arter. Exploatering av dynamråden måste undvikas.

Litteratur

Andersson, O., 1950. Larger fungi on sandy grass heaths and sand dunes in Scandinavia. *Bot. Not., suppl.* 2(2): 1–89.
Fåhræus, G., 1979. Storsvampar på Fåröns sanddyner. *Svensk Bot. Tidskr.* 72: 279–284.

Författare

Björn Nordén 1997.